

Ewa A. Rozkosz

Polskie czasopisma pedagogiczne w „Wykazach czasopism punktowanych” w latach 2012, 2013 i 2015

Wprowadzenie

Prestiż czasopisma może być utożsamiany z wartością wskaźników bibliometrycznych (np. *impact factor*; Abramo, D'Angelo, 2015), wskaźników wykorzystania czy oceną jakości przeprowadzoną przez środowisko naukowe (Haustein, 2012), oceną składu rady naukowej (Wheeler, 2011) czy innych wskaźników formalnych. Zasady oceny czasopism naukowych wpisane w politykę naukową wyznaczają kierunki ich rozwoju, gdyż definiują, czym jest prestiż czasopisma. W kontekście polskim taką rolę pełnią zasady tworzenia Wykazu czasopism punktowanych (WCP), ogłaszane w formie komunikatów przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Kulczycki, Rozkosz, Drabek, 2016). Tytuły ocenionych (na podstawie tych zasad) czasopism są publikowane w WCP wraz z liczbą punktów, które jednostka naukowa uzyskuje za opublikowany w czasopiśmie artykuł. Wykaz jest wykorzystywany jako jedno z narzędzi ewaluacji jednostek naukowych (parametryzacji), która z kolei powiązana jest ściśle z finansowaniem tych jednostek (Kulczycki, 2014). Taki jest cel tworzenia wykazu. Kulczycki zwraca jednak uwagę na inne sposoby jego wykorzystania. Publikowane w wykazie punkty często używane są do oceny osiągnięć naukowych poszczególnych badaczy (a nie, jak przewidują zasady ewaluacji, jednostek naukowych), np. przez recenzentów w awansach naukowych. Przyznana czasopismu liczba punktów może również oddziaływać na jego ocenę przez środowisko naukowe. Czasopisma z dużą liczbą punktów mogą być postrzegane jako czasopisma o wyższej jakości lub jako czasopisma, w których publikacja jest bardziej opłacalna.

Każdy WCP składa się z trzech części: A, B i C. Część A zawiera czasopisma indeksowane w Journal Citation Reports i posiadające

Impact Factor. Część B zawiera czasopisma naukowe nieujęte w części A i C, ale poddane ewaluacji na podstawie danych dostarczonych przez redakcje w ankiecie ewaluacyjnej (ankieta udostępniana była na stronie Polskiej Bibliografii Naukowej). Część C zawiera czasopisma indeksowane w bazie ERIH.

Część B zawiera lub jest tożsama z rankingiem krajowych czasopism naukowych. Od 2015 r. ocena czasopism dokonywana jest na podstawie trzech wymiarów: formalnego, bibliometrycznego i eksperckiego. Wcześniej ocena opierała się na dwóch wymiarach: formalnym i bibliometrycznym. Kulczycki, Rozkosz i Drabek (2016) przedstawili szczegółowo zasady ewaluacji krajowych czasopism naukowych. Kryteria oceny są niemal identyczne dla czasopism z trzech grup nauk: humanistycznych (H), społecznych (S) oraz technicznych, ścisłych, medycznych i przyrodniczych (TZ). Różnica dotyczy przede wszystkim wartości kryteriów, których przekroczenie zapewnia czasopismu częściowe punkty. Wyniki ewaluacji czasopism publikowane są w zbiorczym wykazie (w części B na WCP). Sposób prezentacji wyników utrudnia analizę czasopism reprezentujących daną dziedzinę lub dyscyplinę naukową. Wyniki takich analiz mogą mieć znaczenie dla wydawców i redaktorów czasopism naukowych przy planowaniu ich dalszego rozwoju, dla autorów przy poszukiwaniu miejsca publikacji, jak również dla podmiotów odpowiedzialnych za politykę naukową, przy konstrukcji zasad ewaluacji czasopism naukowych, dostrzeganiu różnic pomiędzy dziedzinami lub dyscyplinami.

W niniejszym tekście przedstawiam wyniki analiz polskich czasopism naukowych z zakresu pedagogiki ujętych w części B na trzech WCP, z lat: 2012, 2013 i 2015. Moim celem było sprawdzenie, czy i jak różnią się między sobą wartości wskaźników zadeklarowanych przez czasopisma pedagogiczne umieszczone na poszczególnych WCP, jak również wyniki oceny formalnej, bibliometrycznej i eksperckiej.

Materiały i metody

Podstawą analizy były: (1) dane o czasopismach pedagogicznych z części B pochodzące z ankiet ewaluacyjnych (deklaracje redakcji) oraz (2) wyniki oceny formalnej, bibliometrycznej i eksperckiej. Dane źródłowe zostały uzyskane z Ośrodka Przetwarzania Informa-

cji oraz Index Copernicus International. Nie zidentyfikowałam braków w danych.

Przeanalizowałam dane o polskich czasopismach naukowych z zakresu pedagogiki umieszczonych w części B na trzech wykazach czasopism – z lat: 2012, 2013 i 2015 ($N = 1356$). Jako czasopisma pedagogiczne zakwalifikowałam te, które spełniały jeden z dwóch warunków: (1) redakcja czasopisma wskazała pedagogikę w 2015 r. jako jedną z dyscyplin podstawowych w ankiecie ewaluacyjnej ($N = 56$), (2) pedagogika została podana jako dziedzina naukowa w bazie Arianta ($N = 56$). Użytkowałam 70 czasopism spełniających podane założenia (zob. Aneks) oraz umieszczone na części B we wszystkich trzech analizowanych WCP. Czasopisma mogły wskazywać w ankiecie ewaluacyjnej jedną lub dwie podstawowe dyscypliny naukowe, dlatego też w grupie czasopism pedagogicznych zakwalifikowanych na podstawie pierwszego warunku znalazły się również czasopisma interdyscyplinarne. Warto odnotować, że przyjęty do analizy zbiór był mniej liczny aniżeli zbiór czasopism ($N = 411$) poddanych ocenie eksperckiej w 2015 r. przez Komitet Nauk Pedagogicznych. Zasady wyłaniania czasopism i przekazywania ich do oceny eksperckiej zostały przedstawione przez Kulczyckiego, Rozkosz i Drabek (2016). Przyjmując jako podstawę grupę nauk, do której czasopisma zostały zakwalifikowane w WCP z 2015 r., ustaliłam, że zbiór ten liczył 22 czasopisma z grupy H, 46 czasopism z grupy S oraz 2 czasopisma z grupy TZ. Czasopisma pedagogiczne były więc najczęściej kwalifikowane do grupy nauk społecznych. To oczekiwany wynik, zważywszy na umiejscowienie pedagogiki jako dyscypliny w obszarze nauk społecznych w obowiązującym w Polsce „Wykazie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych” (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych). Szczegółową analizę wyników ewaluacji przeprowadziłam na danych o czasopismach zakwalifikowanych do grupy nauk S, z uwagi na różnice w wartościach progowych przyjęte dla poszczególnych grup nauk, które uniemożliwiają adekwatne porównanie wyników między grupami nauk na WCP.

Opisany sposób wyłonienia czasopism pedagogicznych pozwolił mi zakwalifikować do czasopism pedagogicznych wiele czasopism interdyscyplinarnych, które deklarowały związek z pedagogiką w ankiecie ewaluacyjnej. Oparcie się na kryteriach formalnych jest

zabiegiem obiektywizującym wybór, jednocześnie ma słabe strony, gdyż do zbioru zostały włączone czasopisma, które w mniejszym stopniu mogą być kojarzone przez środowisko naukowe z pedagogiką (np. „Wiadomości Historyczne”). W analizach nie uwzględniłam polskich czasopism naukowych z zakresu pedagogiki, które zostały zakwalifikowane do części A lub C na WCP.

Aby zrealizować założony cel, tj. porównać wartości kryteriów oraz wyniki oceny czasopism pedagogicznych, zastosowałam statystyki opisowe, test korelacji *r*-Pearsona oraz nieparametryczny test Wilcoxon. Wszystkie obliczenia wykonałam przy użyciu pakietu IBM SPSS Statistics 23.

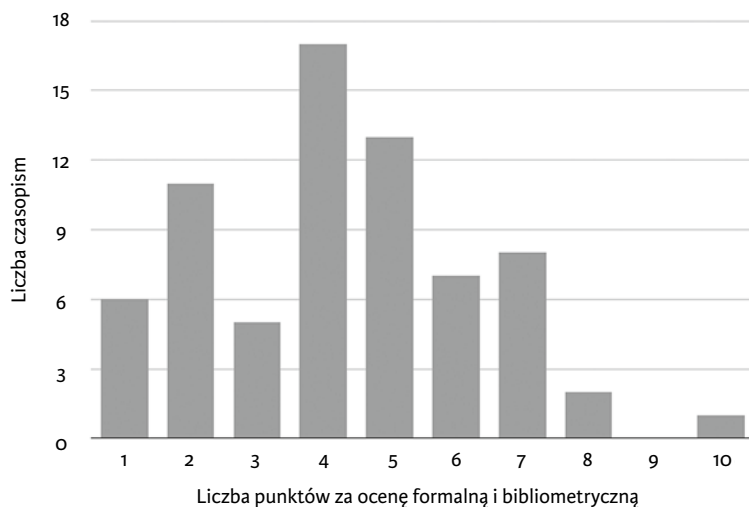
Wyniki ewaluacji czasopism pedagogicznych

W 2012 i 2013 r. czasopisma mogły uzyskać od 1 do 10 punktów, a w 2015 r. od 1 do 15 punktów. Wyniki ewaluacji prezentuję na pełnym zbiorze czasopism pedagogicznych reprezentujących trzy grupy nauki: H, S i TZ ($N = 70$).

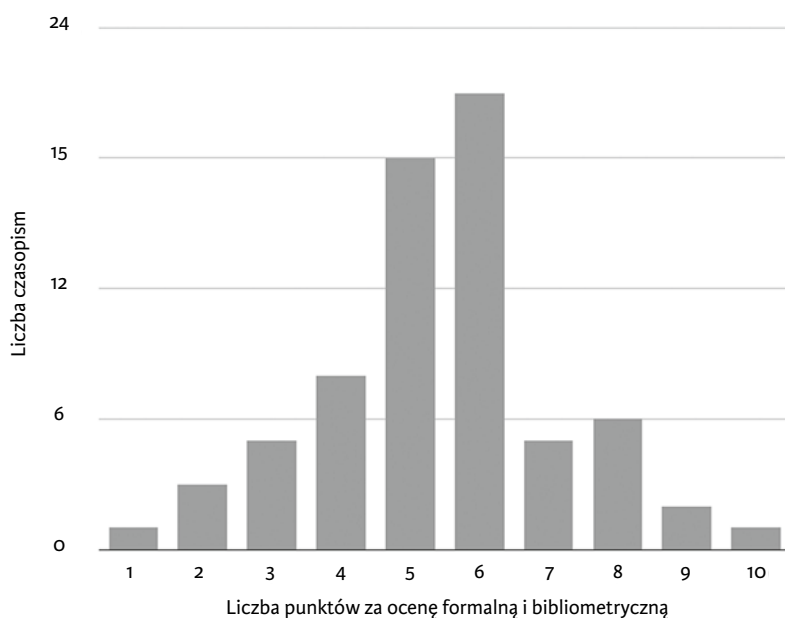
Rysunek 1 pokazuje rozkład punktów przyznanych czasopismom pedagogicznym w 2012 r. Najmniejszą liczbę punktów (1 pkt) przyznano sześciu czasopismom, a największą (10 pkt) jednemu czasopismu. Najwyżej oceniony został: „Teaching English with Technology”. Średnia liczba punktów wyniosła $M = 4,29$, przy odchyleniu standardowym $SD = 2,008$.

Rysunek 2 pokazuje rozkład punktów przyznanych czasopismom pedagogicznym w 2013 r. Najmniejszą liczbę punktów (1 pkt) przyznano jednemu czasopismu, a największą (10 pkt) też jednemu czasopismu. Zmniejszyła się więc znacząco liczba czasopism z minimalną liczbą punktów. Najniżej ocenione zostały „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku. Zbliżenia Cywilizacyjne”, a najwyżej „Teaching English with Technology”. Średnia liczba punktów wyniosła $M = 5,44$, przy odchyleniu standardowym $SD = 1,742$.

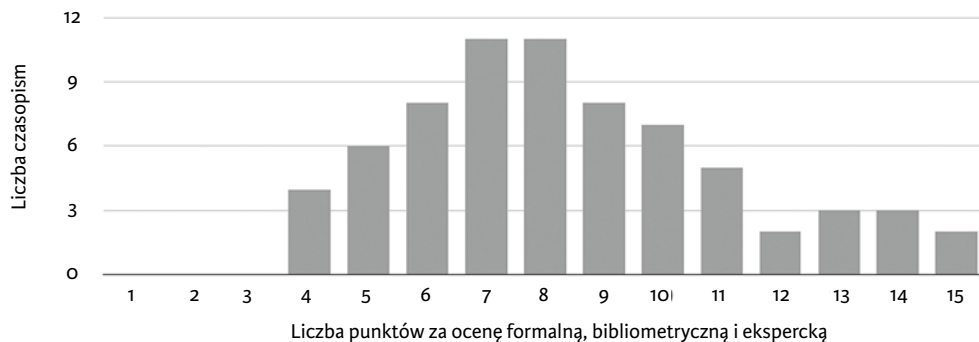
Rysunek 3 pokazuje rozkład punktów przyznanych czasopismom pedagogicznym w 2015 r. Żadne nie otrzymało najmniejszej liczby punktów (1 pkt). Największą liczbę punktów (15 pkt) przyznano dwóm czasopismom. Najwyżej ocenione zostały: „E-mentor” oraz „Seminar”. Średnia liczba punktów wyniosła $M = 8,44$, przy odchyleniu standardowym $SD = 2,801$.

Rysunek 1. Rozkład punktów, jakie uzyskały analizowane czasopisma pedagogiczne na Wykazie czasopism punktowanych w 2012 r.

Rysunek 2. Rozkład punktów, jakie uzyskały analizowane czasopisma pedagogiczne na Wykazie czasopism punktowanych w 2013 r.

Rysunek 3. Rozkład punktów, jakie uzyskały analizowane czasopisma pedagogiczne na Wykazie czasopism punktowanych w 2015 r.

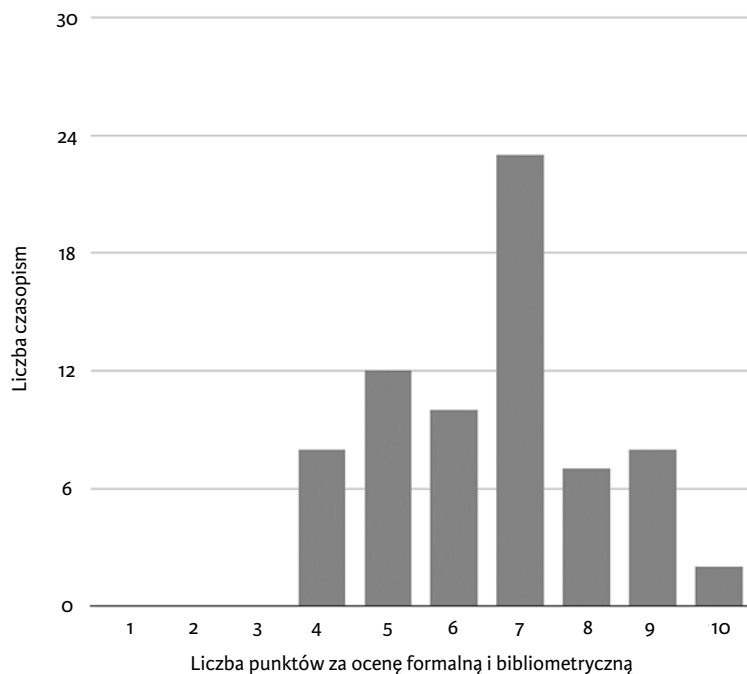
Rysunek 4 pokazuje wyniki oceny czasopism pedagogicznych z 2015 r. zredukowane o wymiar ekspercki, którego nie uwzględniono we wcześniejszych latach. Ocena czasopisma w wymiarze formalnym i bibliometrycznym umożliwiała uzyskanie od 1 do 10 pkt. Wszystkie czasopisma pedagogiczne uzyskały co najmniej cztery punkty. Średnia liczba punktów wyniosła $M = 6,59$, przy odchyleniu standardowym $SD = 1,592$.

W celu porównania wyników oceny czasopism pedagogicznych umieszczonych w części B na wszystkich trzech analizowanych wykazach ($N = 70$) przyjąłam następujące hipotezy:

- H1: Wyniki oceny czasopism pedagogicznych w 2012 r. różnią się od wyników w 2013 r.
- H2: Wyniki oceny czasopism pedagogicznych w 2013 r. różnią się od wyników oceny formalnej i bibliometrycznej w 2015 r.

Analizę wykonałam na zbiorze wyłonionym za pomocą kryteriów opisanych w sekcji *Materiały i metody*, opartych na danych z ankiety ewaluacyjnej z 2015 r. oraz danych z bazy Arianta.

Z uwagi na niespełnienie założenia o rozkładzie normalnym zastosowałam test par rangowanych znaków Wilcozona, stanowiący nieparametryczny odpowiednik dla testu t-studenta dla prób zależnych. Analiza wykazała, że wyniki uzyskane przez czasopisma w 2012 r. ($Me = 4$) są niższe od wyników uzyskanych przez czasopisma w 2013 r. ($Me = 5,5$), a różnica ta jest istotna statystycznie

Rysunek 4. Rozkład punktów, jakie uzyskały analizowane czasopisma pedagogiczne na Wykazie czasopism punktowanych w 2015 r. bez oceny eksperckiej.

i o umiarkowanej sile ($Z = -5,752$; $p < 0,001$, $r = -0,67$). Wykazała również, że wyniki uzyskane przez czasopisma w 2013 r. ($Me = 5,5$) są niższe od wyników oceny formalnej i bibliometrycznej uzyskanych przez czasopisma w 2015 r. ($Me = 7$), a różnica ta jest istotna statystycznie i o umiarkowanej sile ($Z = -5,58$; $p < 0,001$, $r = -0,67$). Wyniki pozwoliły na przyjęcie hipotez: H1 i H2. Liczba punktów uzyskanych przez czasopisma pedagogiczne w wyniku oceny formalnej i bibliometrycznej dokonanej w latach 2015 była wyższa niż w 2013 r., a liczba punktów za ocenę w 2013 r. była wyższa niż w 2012 r. Z wykazu na wykaz liczba punktów sukcesywnie rosła.

Na potrzeby dalszych analiz ograniczyłam zbiór danych wyłącznie do czasopism ocenianych w 2015 r. wg kryteriów dla grupy nauk społecznych ($N = 46$).

Wymiar formalny oceny

W wyniku oceny opartej na kryteriach formalnych czasopisma zakwalifikowane do grupy nauk S mogły uzyskać od 0 do 9 pkt częściowych. Kryteria formalne odnosiły się do sposobu udostępniania, wieku, a także stopnia umiędzynarodowienia czasopisma.

Czasopisma oceniane we wszystkich trzech analizowanych ewaluacjach funkcjonują w sposób nieprzerwany od 5 do 58 lat (według danych z 2015 r.). Tabela 1 pokazuje rozkład wieku czasopism. Większość (67,4%) czasopism jest stosunkowo młoda, ma nie więcej niż 15 lat. Tylko 3 czasopisma funkcjonują od ponad 30 lat, mają więc długą tradycję.

W przypadku czasopism pedagogicznych wiek nie przekłada się na wartość wskaźników bibliometrycznych. Analiza korelacji *r*-Pearsona wykazała, że nie ma statystycznie istotnego związku pomiędzy wiekiem a wartością PIF bez względu na WCP.

Tabela 1. Wiek czasopism pedagogicznych (*N* = 46)

Przedział wieku	<i>N</i>
5–10	21
11–15	10
16–20	4
21–25	5
26–30	3
pow. 30	3

Sprawdziłam, jak przedstawiają się wartości wskaźników związanych z umiędzynarodowieniem. Przyjęłam za Kulczyckim, Rozkosz i Drabek (2016), że są to: a) odsetek autorów z zagraniczną afiliacją, b) odsetek recenzentów z zagraniczną afiliacją, c) odsetek publikacji w językach kongresowych: angielskim, francuskim, niemieckim, hiszpańskim, włoskim lub rosyjskim, d) odsetek członków rady naukowej z zagraniczną afiliacją. Tabele 2–5 przedstawiają wartości wskaźników umiędzynarodowienia w roku 2012, 2013 i 2015.

Tabela 2. *Odsetek autorów z zagraniczną afiliacją (N = 46) w latach: 2012, 2013 i 2015*

Rok	M	Me	SD
2012	10,39	5	15,202
2013	13,13	5	18,472
2015	13,48	6	17,239

Tabela 3. *Odsetek recenzentów z zagraniczną afiliacją (N = 46) w latach: 2012, 2013 i 2015*

Rok	M	Me	SD
2012	9,85	0	21,051
2013	16,96	5,5	22,19
2015	18,61	11	22,343

Tabela 4. *Odsetek publikacji w językach kongresowych (N = 46) w latach: 2012, 2013 i 2015*

Rok	M	Me	SD
2012	12,26	1	26,853
2013	15,24	5,5	24,225
2015	19,91	12,5	23,965

Tabela 5. *Odsetek członków rady naukowej z zagraniczną afiliacją (N = 46) w latach: 2012, 2013 i 2015*

Rok	M	Me	SD
2012	28,17	26	22,244
2013	30,24	27	22,171
2015	39,892	40	18,539

Sprawdziłam, czy różnice pomiędzy wartościami wskaźników są istotne statystycznie. Przyjęłam następujące hipotezy:

- H3: Odsetek autorów z zagraniczną afiliacją różni się istotnie statystycznie pomiędzy rokiem 2012 a 2013.
- H4: Odsetek autorów z zagraniczną afiliacją różni się istotnie statystycznie pomiędzy rokiem 2013 a 2015.
- H5: Odsetek recenzentów z zagraniczną afiliacją różni się istotnie statystycznie pomiędzy rokiem 2012 a 2013.
- H6: Odsetek recenzentów z zagraniczną afiliacją różni się istotnie statystycznie pomiędzy rokiem 2013 a 2015.
- H7: Odsetek publikacji w językach kongresowych różni się istotnie statystycznie pomiędzy rokiem 2012 a 2013.
- H8: Odsetek publikacji w językach kongresowych różni się istotnie statystycznie pomiędzy rokiem 2013 a 2015.
- H9: Odsetek członków rady naukowej z zagraniczną afiliacją różni się istotnie statystycznie pomiędzy rokiem 2012 a 2013.
- H10: Odsetek członków rady naukowej z zagraniczną afiliacją różni się istotnie statystycznie pomiędzy rokiem 2013 a 2015.

Z uwagi na niespełnienie założenia o rozkładzie normalnym zastosowałam test par rangowanych znaków Wilcozona. Analiza wykazała, że:

Odsetek recenzentów z zagraniczną afiliacją jest w sposób istotny statystycznie niższy w 2012 r. niż w 2013 r. ($Z = -2,465$; $p < 0,05$; $r = -0,36$). Jednakże siła efektu tej różnicy jest niska. Brak jest różnicy pomiędzy 2013 r. i 2015 r. ($Z = -0,346$; $p > 0,05$; $r = -0,05$). Odsetek recenzentów z zagraniczną afiliacją jest w sposób istotny statystycznie niższy w 2012 r. niż w 2013 r. ($Z = -2,567$; $p < 0,01$; $r = -0,38$), a odnotowana różnica ma słabą siłę. Brak jest istotnej statystycznie różnicy pomiędzy odsetkiem recenzentów w 2013 r. i 2015 r. ($Z = -0,824$; $p > 0,05$; $r = -0,24$). Odsetek publikacji w językach kongresowych jest w sposób istotny statystycznie niższy w 2012 r. niż w 2013 r. ($Z = -3,613$; $p < 0,001$; $r = -0,53$) oraz niższy w 2013 r. niż w 2015 r. ($Z = -2,287$; $p < 0,05$; $r = -0,34$). Różnice te mają odpowiednio umiarkowaną i słabą siłę. Brak jest istotnej statystycznie różnicy pomiędzy odsetkiem członków rady naukowej z zagraniczną afiliacją w 2012 r. i 2013 r. ($Z = -1,581$; $p > 0,05$; $r = -0,23$). Różnica taka występuje pomiędzy 2013 r. i 2015 r. ($Z = -3,857$; $p < 0,001$; $r = -0,57$). Nastąpił umiarkowany wzrost odsetka członków rady naukowej z zagraniczną afiliacją.

Wyniki pozwoliły na odrzucenie hipotez: H4, H6 i H9 oraz przyjęcie hipotez: H3, H5, H7, H8 i H10.

Zatem w czasopismach pedagogicznych można zaobserwować wzrost trzech wskaźników umiędzynarodowienia (odsetek autorów z zagraniczną afiliacją, odsetek recenzentów z zagraniczną afiliacją i odsetek publikacji w językach kongresowych) pomiędzy rokiem 2012 a 2013, a także wzrost dwóch wskaźników umiędzynarodowienia (odsetek publikacji w językach kongresowych, odsetek członków rady naukowej z zagraniczną afiliacją) pomiędzy rokiem 2013 a 2015. Tylko w przypadku wskaźników odnoszących się do języków publikacji i członków rady naukowej różnica ma umiarkowaną siłę, pozostałe różnice są istotne statystycznie, ale niewielkie.

Wymiar bibliometryczny oceny

W wyniku oceny bibliometrycznej czasopisma zakwalifikowane do grupy nauk S mogły uzyskać od 0 do 1 pkt. W 2015 r. do oceny bibliometrycznej zastosowano dwa wskaźniki: Predicted Impact Factor (PIF) i Scimago Impact Factor (SIF) (zob. Kulczycki, Rozkosz, Drabek, 2016). Punkty przydzielano czasopismom o najwyższych wartościach wskaźników bibliometrycznych w każdej grupie nauki.

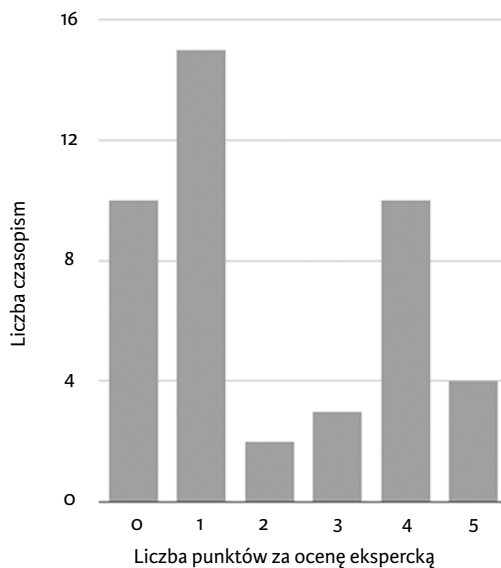
Wartość wskaźnika PIF obliczana jest na podstawie Web of Science Core Collection (WoS). Szansę na posiadanie cytowań, a tym samym wskaźnika PIF większego od zera, mają zarówno czasopisma indeksowane, jak i nieindeksowane w WoS. W przypadku SIF natomiast cytowania mogą uzyskiwać wyłącznie czasopisma indeksowane w bazie Scopus będącej podstawą obliczeń dla tego wskaźnika. Obecnie (sierpień 2016 r.) tylko jedno czasopismo z analizowanej grupy było indeksowane w bazie Scopus: „Teaching English with Technology”.

Analiza wykazała, że w grupie 70 czasopism w roku 2012 i 2013 jedynie trzy uzyskały punkty za ocenę bibliometryczną. W 2015 r. punkty za ten wymiar oceny uzyskało już 11 czasopism.

Wymiar ekspercki oceny

W wymiarze eksperckim czasopisma zakwalifikowane mogły uzyskać od 0 do 5 pkt. Ocena ekspercka przeprowadzona została po raz pierwszy w 2015 r., zatem nie ma możliwości porównania wyników.

Rysunek 5 przedstawia rozkład wyników oceny eksperckiej przeprowadzonej w 2015 r. ($N = 46$). Średnia liczba punktów wyniosła $M = 2$, przy odchyleniu standardowym $SD = 1,765$.

Rysunek 5. Rozkład punktów, jakie uzyskały analizowane czasopisma pedagogiczne na Wykazie czasopism punktowanych w 2015 r. za ocenę ekspercką.

Sprawdziłam, czy rezultat oceny czasopisma pedagogicznego w roku 2013 wiązał się (oddziaływał) na ocenę ekspercką. W tym celu skonstruowałam hipotezę:

- H11: Wynik oceny czasopisma w 2013 r. koreluje z wynikiem oceny eksperckiej w 2015 r.

Analiza wykazała istnienie dodatniej korelacji (r -Pearson = 0,319; $p < 0,05$), która jest słaba, ale istotna statystycznie. Wynik ten można zinterpretować na dwa sposoby: (1) wynik ewaluacji opartej na kryteriach formalnych i bibliometrycznych stanowił dla ekspertów wskaźnik jakości czasopisma, (2) czasopisma, które dbają o jakość merytoryczną, dbają również o aspekty formalne.

Wnioski

Na podstawie określonych kryteriów formalnych wyłoniłam czasopisma pedagogiczne uczestniczące w trzech ewaluacjach polskich czasopism naukowych, w 2012, 2013 i 2015 r. Dokonałam ich analizy i porównałam wartości wskaźników formalnych (np. odsetek publikacji w języku kongresowym), wyniki trzech rodzajów oceny (formalnej, bibliometrycznej i eksperckiej) oraz rezultaty pełnej oceny czasopisma. Najważniejsze wnioski przedstawiam w formie punktów:

1. W trzech ewaluacjach czasopism brało udział 70 czasopism pedagogicznych.
2. Czasopisma pedagogiczne oceniano przede wszystkim według kryteriów dla nauk społecznych ($N = 46$) oraz nauk humanistycznych ($N = 22$), dwa czasopisma były oceniane według kryteriów dla nauk technicznych, ścisłych, medycznych i przyrodniczych.
3. Większość ocenianych czasopism pedagogicznych funkcjonowała na rynku krócej niż 15 lat.
4. Wyniki oceny czasopism pedagogicznych dokonanej w 2012 i 2013 r. oraz 2013 i 2015 r. różniły się w sposób istotny statystycznie.
5. Czasopisma pedagogiczne zwiększały stopień umiędzynarodowienia (od 2012 do 2015 r.). Największa różnica odnosiła się do odsetka publikacji w językach kongresowych (2012–2013) i odsetka członków rady naukowej z zagraniczną afiliacją (2013–2015). Istotną statystycznie różnicę pomiędzy wartościami wskaźników umiędzynarodowienia odnotowałam również dla odsetka autorów z zagraniczną afiliacją (2012–2013), odsetka recenzentów z zagraniczną afiliacją (2012–2013), odsetka publikacji w językach kongresowych (2013–2015). Jednakże te różnice nie miały już tak dużej siły, choć były istotne statystycznie.
6. Zwiększa się odsetek czasopism pedagogicznych, które uzyskują punkty cząstkowe dzięki ocenie bibliometrycznej, co może świadczyć o zwiększeniu się liczby cytowań oraz zwiększaniu widoczności i dostępności tych czasopism.
7. Ocena ekspercka wiąże się z wynikiem poprzedniej oceny opartej na kryteriach formalnych i bibliometrycznych.

Przedstawione analizy pokazują dynamikę rozwoju czasopism pedagogicznych z perspektywy polityki naukowej, a ściśle zasad ewaluacji polskich czasopism naukowych. Czasopisma zabiegają o spełnienie istniejących kryteriów formalnych oraz zapewnienie warunków, które będą sprzyjać większej dostępności i widoczności czasopisma, a tym samym zwiększeniu liczby cytowań. Przekłada się to na obserwowany pomiędzy 2012 a 2015 r. wzrost liczby punktów uzyskiwanych przez czasopisma pedagogiczne. Punkty uzyskiwane w ramach oceny formalnej i bibliometrycznej korespondują z wynikami oceny eksperckiej. Uwzględnianie więc kryteriów formalnych w planie rozwoju czasopisma może przełożyć się na lepsze postrzeganie czasopisma przez środowisko naukowe.

Przeprowadzone analizy nie obejmują oceny jakości merytorycznej czasopisma, która bez względu na kierunki zmian powinna być priorytetem. Kryteria oceny formalnej czasopism wpisane w krajową politykę naukową mogą wspomagać redakcje w budowaniu strategii i wyznaczaniu celów. Jednakże cele te nie mogą i nie powinny być realizowane „za wszelką cenę”, gdyż może prowadzić to do pozorowania jakości i nieetycznego uzyskiwania pożądaných wartości wskaźników. Przykładem tego rodzaju działań jest podnoszenie odsetka członków rady naukowej z zagraniczną afiliacją poprzez zmniejszanie składu rady naukowej lub podnoszenie odsetka publikacji w językach kongresowych poprzez publikowanie słabej jakości przekładów polskich tekstów czy uwzględnianie w obliczeniach przedruków. Droga „na skróty” może przynieść wymierne korzyści w postaci punktów, ale w dłuższej perspektywie niszczy ona reputację czasopisma w środowisku akademickim. Ocena ekspercka koresponduje z oceną formalną i bibliometryczną. Ekspertki oceniający jakość czasopisma zwracają więc uwagę na standardy wydawnicze, w tym na potencjał do umiędzynarodowienia. Redakcje powinny więc zadbać o balans, tj. dbać o jakość merytoryczną przy jednoczesnym podtrzymaniu jakości wydawniczej.

Literatura

- Abramo, G., & D'Angelo, C. A. (2015). The relationship between the number of authors of a publication, its citations and the impact factor of the publishing journal: Evidence from Italy. *Journal of Informetrics*, 9(4), 746–761. doi: 10.1016/j.joi.2015.07.003
- Haustein, S. (2012). *Multidimensional Journal Evaluation: Analyzing Scientific Periodicals Beyond the Impact Factor*. Berlin: De Gruyter Saur.
- Kulczycki, E. (2014). Zasady oceny czasopism humanistycznych i ich rola w parametryzacji jednostek naukowych. *Nauka*, 3, 117–140.
- Kulczycki, E., Rozkosz, E. A., & Drabek, A. (2016). Ocena ekspercka jako trzeci wymiar ewaluacji krajowych czasopism naukowych. *Nauka*, 1, 107–142. Pozyskane z: https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/14247/1/Nauka_2016_Kulczycki_Rozkosz_Drabek.pdf
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych. (2011). Dz. U. 2011 nr 179 poz. 1065.
- Wheeler, B. (2011). Journal “Ranking” Issues and the State of the Journal in the Humanities. *Journal of Scholarly Publishing*, 42(3), 323–381. doi: 10.3138/jsp.42.3.323

Aneks

Wykaz czasopism z zakresu pedagogiki umieszczonych w części B Wykazu czasopism punktowanych w roku 2012, 2013 i 2015 wraz z grupą nauk (H – humanistycznych, S – społecznych, TZ – technicznych, ścisłych, medycznych i przyrodniczych), do którego zakwalifikowano czasopismo w 2015 r., oraz wskazaniem, czy pedagogika jest podstawową dyscypliną naukową czasopisma wg danych z baz: POL-on i Arianta.

L.p.	Tytuł	ISSN	ISSN online
1	Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców	0860-6587	
2	Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Pedagogika	0860-1232	
3	Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Geographica	2084-5456	2449-9056
4	Biuletyn Edukacji Medialnej	1733-0297	
5	Biuletyn Historii Wychowania	1233-2224	
6	Chemia, Dydaktyka, Ekologia, Metrologia	1640-9019	2084-4506
7	Chowanna	0137-706X	2353-9682
8	Colloquium	2081-3813	
9	Człowiek Niepełnosprawność Społeczeństwo	1734-5537	
10	Didactics of Mathematics	1733-7941	
11	Dyskursy Młodych Andragogów	2084-2740	
12	Dziecko Krzywdzone	1644-6526	
13	E-Mentor	1731-6758	1731-7428
14	Edukacja Biologiczna i Środowiskowa	1643-8779	
15	Edukacja Ustawiczna Dorosłych	1507-6563	
16	Edukacja, Technika, Informatyka	2080-9069	
17	Forum Oświatowe	0867-0323	
18	General and Professional Education	2084-1469	
19	Horyzonty Wychowania	1643-9171	2391-9485

Grupa nauk	Pedagogika jako podstawowa dyscyplina (wg POL-on)	Pedagogika jako podstawowa dyscyplina (wg Arianta)	Punkty 2012	Punkty 2013	Punkty 2015
H	Tak	Nie	5	5	8
S	Tak	Tak	1	2	7
S	Tak	Nie	1	5	7
H	Nie	Tak	8	7	6
S	Tak	Tak	5	4	9
TZ	Nie	Tak	5	5	9
S	Tak	Tak	7	6	10
H	Tak	Nie	4	6	8
S	Tak	Tak	4	5	10
S	Nie	Tak	7	6	7
S	Tak	Tak	4	4	10
S	Nie	Tak	3	6	9
S	Tak	Tak	8	9	15
S	Tak	Tak	4	5	8
S	Tak	Tak	7	8	14
S	Tak	Tak	5	5	9
S	Tak	Tak	4	6	12
S	Tak	Tak	5	8	9
S	Tak	Tak	7	7	13

L.p.	Tytuł	ISSN	ISSN online
20	Journal of Education, Health and Sport		2391-8306
21	Journal of Modern Science	1734-2031	
22	Kultura i Wychowanie (2011)	2083-2923	
23	Kwartalnik Edukacyjny	1230-7556	
24	Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio	2082-7067	
25	Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej	2080-9476	
26	Opinie Edukacyjne Polskiej Akademii Umiejętności	1733-5175	
27	Paedagogia Christiana	1505-6872	
28	Pedagogika Społeczna	1642-672X	
29	Pedagogika Szkoły Wyższej	2083-4381	
30	Person and the Challenges, The	2083-8018	2391-6559
31	Polish Journal of Social Science	1896-7817	
32	Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Edukacja Muzyczna	1895-8079	
33	Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pedagogika	1734-185X	
34	Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Technika, Informatyka, Inżynieria Bezpieczeństwa	2300-5343	
35	Prace Naukowe Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości	2084-2686	
36	Problemy Profesjologii	1895-197X	
37	Problemy Wczesnej Edukacji	1734-1582	
38	Profilaktyka Społeczna i Resocjalizacja	2300-3952	
39	Przedsiębiorczość – Edukacja	2083-3296	2449-9048
40	Przegląd Badań Edukacyjnych	1895-4308	2392-1544
41	Przegląd Pedagogiczny	1897-6557	
42	Resocjalizacja Polska	2081-3767	2392-2656
43	Rocznik Andragogiczny	1429-186X	2391-7571
44	Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych	0079-3418	
45	Rocznik Lubuski	0485-3083	

Grupa nauk	Pedagogika jako podstawowa dyscyplina (wg POL-on)	Pedagogika jako podstawowa dyscyplina (wg Arianta)	Punkty 2012	Punkty 2013	Punkty 2015
H	Nie	Tak	4	5	7
S	Nie	Tak	6	8	9
H	Tak	Tak	5	6	7
S	Tak	Tak	2	3	4
S	Nie	Tak	4	6	8
H	Tak	Tak	4	5	11
S	Tak	Tak	1	2	5
S	Tak	Tak	6	6	10
S	Tak	Tak	5	6	11
S	Tak	Tak	2	6	5
H	Nie	Tak	6	8	7
S	Tak	Tak	4	4	5
H	Nie	Tak	1	5	6
S	Tak	Tak	4	6	8
TZ	Nie	Tak	2	3	7
S	Tak	Tak	2	4	6
S	Tak	Tak	4	5	11
S	Tak	Tak	7	9	14
S	Nie	Tak	6	7	8
S	Tak	Nie	5	6	8
H	Tak	Tak	4	6	13
S	Tak	Tak	3	5	8
S	Tak	Tak	2	5	12
H	Tak	Tak	7	8	14
S	Tak	Tak	5	4	6
S	Tak	Nie	7	6	11

L.p.	Tytuł	ISSN	ISSN online
46	Rocznik Pedagogiczny	0137-9585	
47	Rozprawy Naukowe Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu	0239-4375	
48	Rozprawy Naukowe i Zawodowe PWSZ w Elblągu	1895-8117	
49	Rozprawy Społeczne	2081-6081	
50	Rozprawy z Dziejów Oświaty	0080-4754	
51	Seminare	1232-8766	
52	Sowiniec	1425-1965	2449-8718
53	Społeczeństwo i Edukacja	1898-0171	2450-0356
54	Społeczeństwo i Rodzina	1734-6614	
55	Studia Dydaktyczne	1230-1760	
56	Studia nad Rodziną	1429-2416	
57	Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne	1730-6795	2449-8971
58	Studia z Teorii Wychowania	2083-0998	
59	Szkice Humanistyczne	1642-6363	
60	Szkoła Specjalna	0137-818X	
61	Teaching English with Technology	1642-1027	
62	Wiadomości Historyczne	0511-9162	
63	Wychowanie na co Dzień	1230-7785	
64	Zamojskie Studia i Materiały. Pedagogika	2084-5405	
65	Zarządzanie i Edukacja	1428-474X	
66	Zeszyty Formacji Katechetów	1642-090X	
67	Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku. Zbliżenia Cywilizacyjne	1896-4087	
68	Zeszyty Naukowe Szkoły Wyższej Przymierza Rodzin w Warszawie. Seria Pedagogiczna	2082-2944	
69	Zeszyty Naukowe Uczelni Warszawskiej im. Marii Skłodowskiej-Curie	1897-2500	
70	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Seria Filologiczna. Glottodydaktyka	1643-0506	2084-4816

Grupa nauk	Pedagogika jako podstawowa dyscyplina (wg POL-on)	Pedagogika jako podstawowa dyscyplina (wg Arianta)	Punkty 2012	Punkty 2013	Punkty 2015
H	Tak	Tak	6	5	13
S	Tak	Nie	2	5	8
S	Tak	Nie	3	2	5
S	Tak	Tak	3	4	7
H	Tak	Tak	5	6	10
H	Tak	Nie	6	7	15
H	Tak	Nie	2	3	6
S	Tak	Nie	4	6	7
S	Tak	Nie	7	8	11
H	Tak	Tak	2	4	6
H	Nie	Tak	6	6	8
S	Tak	Tak	2	5	9
S	Tak	Tak	4	6	8
H	Tak	Tak	5	5	6
S	Tak	Tak	4	5	10
H	Nie	Tak	10	10	9
H	Tak	Tak	2	3	10
S	Tak	Tak	4	5	4
S	Tak	Tak	5	6	7
S	Tak	Tak	5	6	5
H	Tak	Nie	4	7	6
H	Tak	Nie	1	1	4
S	Tak	Tak	1	3	4
S	Tak	Nie	2	6	7
H	Nie	Tak	3	4	5